

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜR VARLIKLARINI TANIMA VE SAHİP ÇIKMA BİLİNÇLERİNİN OLUŞMASINI BELİRLEMeye YÖNELİK BAŞARI TESTİ VE TUTUM ÖLÇEĞİ ÇALIŞMASI

Yüksel GÖĞEBAKAN*

Özet

Bu çalışmada kültür varlıklarını tanıma ve sahip çıkma bilincinin oluşmasında, hazırlanan ders planlarının uygulanabilirliği ve güvenilirliğini ölçebilmek için, bir başarı testi ve tutum ölçeği geliştirmek amaç edinilmiştir. Bu kapsamda ilköğretim 7. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin kültür varlıklarını tanıma ve sahip çıkmaya yönelik başarı düzeyleri ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Başarı testinin geliştirilmesi aşamasındaki ön uygulamalar, daha önce bu ünitelerin konularını öğrenmiş olan bir üst sınıf öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Başlangıçta 49 maddelik olan eriş testi, Malatya Merkez Yeşiltepe Ahmet Parlak İlköğretim Okulu (168 öğrenci) ve Malatya Merkez Yaşar Öncan İlköğretim Okulu'nda (36 Öğrenci) toplam 204 öğrenciye uygulanmıştır. Ön deneme sonucunda testin R-20 güvenilirlik katsayısı 0, 57 olarak bulunmuştur.

Beş dereceli likert tipi "Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma Bilinci ile İlgili Tutum Ölçeği" deneme formunda kullanılan 44 maddeden hangilerinin işlendiğini belirlemek için, madde toplam test korelasyonuna bakılmıştır. Bunun sonucunda nihai ölçekte kullanılacak 21 madde tespit edilmiştir. Ölçeğin deneme formu Malatya Merkez Yeşiltepe Ahmet Parlak İlköğretim Okulu'nda (182 öğrenci) ve Yaşar Öncan İlköğretim Okulu'nda (52 öğrenci) olmak üzere toplam 234 öğrenciye uygulanmıştır. Oluşturulan ölçeğin tümü için madde toplam test korelasyonu Cronbach's Alpha değeri .78 olarak belirlenmiştir ($p > .60$).

Anahtar Kelimeler: başarı testi, kültür varlıkları, kültür varlıklarını tanıma.

DEVELOPMENT OF AN ACHIEVEMENT TEST AND AN ATTITUDE SCALE TO MEASURE PRIMARY STUDENTS' AWARENESS OF RECOGNIZING AND PROTECTING THE CULTURAL ENTITIES

Abstract

The purpose of this study was to develop an achievement test and an attitude scale to test applicability and reliability of the lesson plans prepared to raise the awareness of recognizing and protecting the cultural entities. In this respect it was aimed at determining the achievement levels and attitudes of primary students at 7th grade about recognizing and protecting the cultural entities. The prior pilot studies to develop the test and the scale were conducted on eighth graders who already studied the topics of the relevant unit. The initial form of the achievement test, which included 49 items, was administered on 204 students from Yeşiltepe Ahmet Parlak Primary school (168 students) and Yaşar Öncan Primary School (36 students) in Malatya city center. The R-20 reliability coefficient of the test was found as 0, 57 as a result of the pilot study.

In order to find the functional items among the 44 items in the trial form of 5-point Likert type "Attitude Scale on Recognizing and protecting the Cultural Entities", item-total correlations were estimated. As a result of this estimation, 21 items to be used in the final form of the scale were determined. The trial for of the scale was administered on 234 students from Yeşiltepe Ahmet Parlak Primary school (182 students) and Yaşar Öncan Primary School (52 students) in Malatya city center. The Cronbach's Alpha coefficient for item-total correlation for the final scale was estimated as .78 ($p > .60$).

Keywords: Achievement test, cultural entities, recognizing the cultural entities.

* Yrd. Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, yuksel.gogebakan@inonu.edu.tr

GİRİŞ

İnsan, diğer canlılardan biyolojik açıdan farklılıkları olan bir canlıdır. Toplum bilim açısından, başka canlılara göre, yaşamayı nitelikli bir hale getirmek için kültürel değerler üretebilen, düzenli, sağlıklı ve refah içerisinde mutlu bir şekilde yaşamak için toplumsal kurallar koyan ve yeri geldiğinde o kuralları kendi yaşam standartları doğrultusunda değiştiren bir canlıdır. Psikolojik açıdan başka canlılardan daha yüksek duygusal bir yapıya sahip, bilişsel nitelikleri kazanarak ona en çok yaklaşabilen bir yaratıktır (Başaran, 2006: 33).

İnsanın diğer canlılardan en farklı yanı, onun kültürlenebilme özelliğine sahip olmasıdır. Bu yönüyle insan, yaşadığı toplumsal çevrenin özellikleriyle fiziksel çevre özelliklerini benimseyerek, yaşadığı kültüre özgü bir insan olur çıkar. Eğitimsel açıdan büyüdüğümüz çevre, doğuştan getirdiğimiz kalıtsal değerler kadar güçlü olmaktadır. İnsanlar arasındaki bireysel farklılıklar doğuştan getirdiği kalıtsal değerlerin yanında, yetiştiği çevrenin değişik nitelikli etkileşiminden de ortaya çıkan bir yapıya sahiptir. Yetiştigi çevrenin normlarını dikkate alarak yaşamına katmış olduğu bütün değerler kültür olarak kabul edilmektedir.

Alman Antropoloji âlimi Thurn Word'e göre kültür, tavırlardan, davranış tarzlarından, örf ve adetlerden, düşüncelerden, ifade şekillerinden, kıymet biçimlerinden, tesislerden ve teşkilattan mürekkep öyle bir sistemdir ki, tarihi bir mahsul olmak üzere teşekkül etmiş, ananeye bağlı bir cemiyet içinde onun medeni teçhizatı ve vasıtaları ile karşılıklı tesirler neticesinde ahenkli bir bütün haline gelmiştir (Başaran, 2006: 34). Kültür bir toplumun yaşama biçimidir. İnsanın, doğanın yaptıklarının dışında yapıp ettiklerinin dirik bir bütünüdür (Sönmez, 2007: 2). Yani aslında insanın yaşamı içerisinde kullanmış olduğu her şey bu kapsamda değerlendirilir. Eğer kültür düşünsel açıdan insanın yaşam içerisinde oluşturduğu ve yararlandığı her şey ise, kültür varlığı da bu yaşam içerisinde oluşturulan bütün somut değerleri kapsamaktadır. Kışın ısınmak için üretilen bir soba nasıl kültür varlığı ise yazı yazılan dolmakalem, su içilen cam bir bardak, yemek yenilen bir çatal, kullanılan bir araba vs. de kültürel yapıya ait unsurlar oldukları için kültür varlıkları olarak kabul edilmektedir. Ancak bu eserlerden tarihsel değer taşıyan ve belli özelliklere sahip olanlar kültürel varlık veya tarihi eser olarak kabul edilmektedir. Çalışma kapsamında bu tür değerler dikkate alınmıştır. Ülkemizde nelerin kültür varlıkları/tarihi eser oldukları kanunlarla belirtilmiştir.

Ülkemizde 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na göre korunması gerekli Taşınmaz Kültür Varlıkları:

Madde 6 – Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları şunlardır:

- a) Korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19'uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar,
- b) Belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar,

c) Sit alanı içinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları,

d) Milli tarihimizdeki önemleri sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda büyük tarihi olaylara sahne olmuş binalar ve tespit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler. Ancak, Koruma Kurullarınca mimari, tarihi, estetik, arkeolojik ve diğer önem ve özellikleri bakımından korunması gerekli bulunmadığı karar altına alınan taşınmazlar, korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı sayılmazlar. Kaya mezarlıkları, yazılı, resimli ve kabartmalı kayalar, resimli mağaralar, höyükler, tümülüsler, ören yerleri, akropol ve nekropoller; kale, hisar, burç, sur, tarihi kışla, tabya ve istihkâmlar ile bunlarda bulunan sabit silahlar; harabeler, kervansaraylar, han, hamam ve medreseler; kümbet, türbe ve kitabeler, köprüler, su kemerleri, su yolları, sarnıç ve kuyular; tarihi yol kalıntıları, mesafe taşları, eski sınırları belirten delikli taşlar, dikili taşlar; sunaklar, tersaneler, rıhtımlar; tarihi saraylar, köşkler, evler, yalılar ve konaklar; camiler, mescitler, musallalar, namazgahlar; çeşme ve sebiller; imarethane, darphane, şifahane, muvakkithane, simkeşhane, tekke ve zaviyeler; mezarlıklar, hazireler, arastalar, bedestenler, kapalı çarşılar, sandukalar, steller, sinagoglar, bazilikalar, kiliseler, manastırlar; külliye, eski anıt ve duvar kalıntıları; freskler, kabartmalar, mozaikler, peri bacaları ve benzeri taşınmazlar; taşınmaz kültür varlığı örneklerindedir (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu).

Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları: 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na göre korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları:

Madde 23 – Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları şunlardır:

a) Jeolojik, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait, jeoloji, antropoloji, prehistorya, arkeoloji ve sanat tarihi açılarından belge değeri taşıyan ve ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve ilmi özellikleri ile seviyesini yansıtan her türlü kültür ve tabiat varlıkları; Her çeşit hayvan ve bitki fosilleri, insan iskeletleri, çakmak taşları (sleks), volkan camları (obsidyen), kemik veya madeni her türlü aletler, çini, seramik, benzeri kap ve kacaklar, heykeller, figürinler, tabletler, kesici, koruyucu ve vurucu silahlar, putlar (ikon), cam eşyalar, süs eşyaları (hülliyat), yüzük taşları, küpeler, iğneler, askılar, mühürler, bilezik ve benzerleri, maskeler, taçlar (diadem), deri, bez, papirus, parşümen veya maden üzerine yazılı veya tasvirli belgeler, tartı araçları, sikkeler, damgalı veya yazılı levhalar, yazma veya tezhipli kitaplar, minyatürler, sanat değerine haiz gravür, yağlıboya veya suluboya tablolar, muhallefat (religie'ler), nişanlar, madalyalar, çini, toprak, cam, ağaç, kumaş ve benzeri taşınır eşyalar ve bunların parçaları, halkın sosyal heyetini yansıtan, insan yapısı araç ve gereçler dâhil, bilim, din ve mihaniki sanatlarla ilgili etnografik nitelikteki kültür varlıkları. Osmanlı Padişahlarından Abdülmecit, Abdülaziz, V. Murat, II. Abdülhamit, V. Mehmet Reşat ve Vahidettin ve aynı çağdaki sikkeler, bu Kanuna göre tescile tabi olmaksızın yurt içinde alınıp satılabilirler.

Bu madde kararına girmeyen sikkeler bu Kanunun genel hükümlerine tabidir.

b) Milli tarihimizdeki önemleri sebebiyle, Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna ait tarihi değer taşıyan belge ve eşyalar, Mustafa Kemal ATATÜRK'e ait zati eşya, evrak, kitap, yazı ve benzeri taşınırlar (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu).

Kültür varlıkları bir milleti millet yapan en önemli unsurlardan birisidir. Kültür varlıklarını yitiren bir toplum kültürünü yitirir; kültürünü yitiren bir toplum ise hayatta sahip olduğu her şeyi yitirmiş demektir. Özellikle günümüzde kültürel bir emperyalizm yaşanmaktadır. Sönmez bunu, bir ulusun, diğer bir ulusa kendi kültürel değerlerini çıkarı için ve onu kandırarak, sömürerek özentiyle kazandırma süreci olarak tanımlamaktadır. Eğitimin asıl amaçlarından birisi kültürel değerleri bireye kazandırmak olarak tanımlamaktadır. Bu varlıkların korunup gelecek kuşaklara aktarılması formel ve informel açıdan zorunluluk arz etmektedir (Sönmez, 2007: 2). Özellikle eğitim kurumlarında konunun önemi bilinmelidir. Eğitim kurumları içerisinde ise ilköğretim okulları ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Çünkü bir bireyin genel yapısı, tutum ve davranışları ilköğretimde şekillenmektedir.

Elbette ilk etapta programlar oluşturulurken bunların dikkate alınması gerekmektedir. Oluşturulan programlarda kültür ve bunun yansıması olan kültür varlıkları her zaman dikkate alınmak zorundadır. Planlı eğitim etkinlikleri için ayrılan zaman sınırlı olduğundan eğitimle kazandırılması mümkün özellikler arasından en önemlilerini belirleyip, uygun öğrenme yaşantılarıyla öğrencilere kazandırmak zorunluluğu vardır (Öztürk, 2007: 15). Eğitimin hem uzak, hem genel hem de özel amaçlarında kültür varlıklarının dikkate alınması gerekmektedir.

Kültür varlıklarıyla ilgili olarak etkili ve kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirmek için bu üç amaç türüyle ilgili istendik davranışların öğretilmesi için farklı öğretim ortamı, yöntemi, aracı etkinliği gerekmektedir. Aynı zamanda geçerli, güvenilir ve objektif ölçme yapmak gerekmektedir. Bunun için de farklı özellikteki ölçme araçlarıyla farklı ölçülendirmeler yapılmalıdır (Öztürk, 2007: 16). Kullanılacak ölçüm araçları için başarı testi ve tutum ölçeği kullanılabilir. Öğrencilerde yaşanan bilişsel değişimler için başarı/erişi testi; tutum ve davranışlarda yaşanan değişimleri ölçmek için de tutum ölçekleri kullanılabilir.

Yapılan bu çalışmada, Görsel Sanatlar ve Sosyal Bilgiler derslerinin disiplinlerarası ilişkilendirme ile işlendiğinde, öğrencilerin kültür varlıklarını tanıma ve sahip çıkma bilinçlerinin tespit edilmesine yönelik hazırlanacak çalışma için, deneme ölçekler oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu deneme ölçeklerde bilişsel alan için başarı/erişi testi; öğrenci tutum ve davranışlarını ölçmek için de tutum ölçeği hazırlanmıştır.

YÖNTEM

Başarı Testinin Hazırlanması

Başarı testinde kullanılmak üzere gerek Görsel Sanatlar dersinin gerekse Sosyal Bilgiler dersinin çalışma kapsamında ele alınan öğrenme alanlarının kazanımları dikkate alınarak amaç içerik ilişkisini gösteren belirtke tablosu oluşturulmuştur. Belirtke tablosunda hazırlanan maddelerden yola çıkarak bir madde havuzu oluşturulmuştur. Havuzda oluşturulan sorulardan uzman görüşleri alınarak deneme ölçekte kullanılacak olan 49 madde tespit edilmiştir. Testin kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuş ve öneriler doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılarak, kapsam geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır. Testin görünüş geçerliği için de uzman görüşü alınmıştır.

Başarı testini geliştirme aşamasındaki ön uygulamalar, daha önce bu ünitenin konularını öğrenmiş olan bir üst sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Başlangıçta 49 maddelik olan test, Malatya Merkez Yeşiltepe Ahmet Parlak İlköğretim Okulu (168 öğrenci) ve Yaşar Öncan İlköğretim Okulu'nda (36 öğrenci) toplam 204 sekizinci sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Ön deneme sonucunda testin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0,57 olarak bulunmuştur. Ön uygulama sonrasında yapılan madde analizi sonucunda testte yer alan 11 madde (1, 2, 3, 7, 10, 12, 16, 20, 28, 31, 48), güçlük düzeyleri 0,30 ve ayırtedicilik düzeyleri 0,19'un altında olduğu için testten çıkarılmıştır. (10. ve 20. maddenin güçlük düzeyleri 0,30'un üzerinde olmasına rağmen ayırtedicilik düzeyleri dikkate alınarak kapsam dışında tutulmuştur.) Güçlük düzeyi 0,30'un ve ayırtedicilik düzeyi 0,19'un üzerinde olan 12 soru (4, 5, 6, 8, 9, 13, 35, 36, 38, 39, 42, 47) gerek madde kökünde gerekse çeldiricilerde yapılan düzenlemelerle teste dahil edilmiştir. Ön uygulamada yer alan 26 soru (11, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 34, 37, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 49) güçlük düzeyi 0,40'ın ve ayırtedicilik düzeyi 0,30'un üzerinde değere sahip oldukları için direkt testte yer almıştır. Ön uygulamadan sonra testten çıkarılan maddeler, testin kapsam geçerliğini bozacak nitelikte değildir. Testin son hali 35 çoktan seçmeli ve 3 tane eşleştirmeli maddeden oluşmuştur. Farklı başarı düzeylerini ayırt etmek ve öğrencileri öğrenme derecelerine göre sıralamak için hazırlanan bir başarı testinin ortalama güçlüğü 0,50 civarında olması istenir. Bunun nedeni, bu güçlükteki bir testin daha güvenilir ve daha ayırt edici olmasıdır. Testin ortalama güçlüğü 0,50'den küçükse test öğrencilere güç gelmiştir; 0,50'den büyükse kolay gelmiştir. Öğrencilerin, 38 sorunun ortalama 19,33'ünü cevaplandıkları görülmüş ve soruların cevaplanma yüzdesi yani testin ortalama güçlüğü 0,50 olarak bulunmuştur. Bu da testin uygulanabilirliğinin göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Soru No	P(Güçlük)	D(Ayırted)	Üst Grup Doğru Sayısı	Alt Grup Doğru Sayısı
S.1	0,18	0,09	18	17
S.2	0,2	0,16	30	13
S.3	0,22	0,09	27	17
S.4	0,51	0,16	61	44
S.5	0,82	0,22	96	73
S.6	0,4	0,22	52	29
S.7	0,29	0,17	39	21
S.8	0,63	0,18	74	55
S.9	0,78	0,17	89	71
S.10	0,32	0,22	45	22
S.11	0,66	0,38	87	48
S.12	0,23	0,06	27	20
S.13	0,53	0,28	69	40
S.14	0,49	0,39	68	31
S.15	0,5	0,39	72	32
S.16	0,23	0,02	25	22
S.17	0,49	0,39	71	31
S.18	0,64	0,51	93	40
S.19	0,63	0,59	92	31
S.20	0,46	0,07	46	38
S.21	0,61	0,4	83	42
S.22	0,5	0,31	68	36
S.23	0,63	0,57	95	36
S.24	0,67	0,4	89	48
S.25	0,44	0,27	59	31
S.26	0,61	0,39	82	42

S.27	0,42	0,31	59	27
S.28	0,2	0,15	28	12
S.29	0,55	0,41	77	35
S.30	0,53	0,39	75	35
S.31	0,27	0,09	33	23
S.32	0,45	0,54	74	18
S.33	0,42	0,28	58	29
S.34	0,47	0,37	68	30
S.35	0,33	0,36	53	16
S.36	0,36	0,34	55	20
S.37	0,53	0,24	68	43
S.38	0,26	0,15	35	19
S.39	0,39	0,3	56	25
S.40	0,47	0,35	66	30
S.41	0,5	0,43	74	30
S.42	0,31	0,3	47	16
S.43	0,5	0,45	75	29
S.44	0,5	0,39	72	31
S.45	0,42	0,39	64	24
S.46	0,47	0,29	63	33
S.47	0,29	0,19	40	20
S.48	0,22	0,01	22	24
S.49	0,44	0,3	60	29

Koyu puntolu satırlar ölçekte doğrudan çıkarılan soruları; italik yazılı olanlar soru köklerinde ya da çeldiricilerde yapılan düzeltmelerle ölçüğe dâhil edilen soruları; normal yazılı olanlar ise ölçüğe doğrudan alınan soruları göstermektedir.

Tutum Ölçeğinin Hazırlanması

Tutumların ölçülmesi için kullanılan en önemli ölçeklerden bir tanesi Likert tipi tutum ölçeğidir. Bu yöntem tutumları en kolay ve doğrudan ölçerken deneklerin görüşlerine ve ilgili ifadeye katılım düzeylerine de imkân tanır. Bu gerekçeler dikkate alınarak “Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma Bilinci ile İlgili Tutum Ölçeği” Likert yöntemi ile hazırlanmıştır.

Ölçeğin hazırlanması aşamasında ilköğretim yedinci sınıfta öğrenim gören 37 kişilik bir öğrenci grubundan kültür varlıklarını tanıma ve sahip çıkma ile ilgili duygu ve düşüncelerini anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Öğrenciler tarafından yazılan cümleler içerisinde tutum cümleleri olabilecek olanlar tespit edilmiştir. Daha sonrasında bu cümleler soru maddesi olabilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Oluşturulan tutum cümlelerindeki ifadeler olumlu ve olumsuz şekline göre sayıca eşitlenerek yeniden belirlenmiştir. Oluşturulan bu maddeler dil ve kapsam açısından uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş, 20 olumsuz ve 24 olumlu toplam 44 maddeden oluşan deneme ölçek için bir madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçekte yer alan 44 tutum ifadesinin her birinin altına beş seçenekten oluşan bir cevaplama çizelgesi yerleştirilmiştir. Hazırlanan ölçek “hiç katılmıyorum”, “az katılıyorum”, “orta düzeyde katılıyorum”, “çok katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” şeklinde derecelendirilmiş, olumsuz maddeler “hiç katılmıyorum” seçeneğinden başlayarak 1’den 5’e doğru; olumlu maddeler de “tamamen katılıyorum” seçeneğinden başlayarak 5’den 1’e doğru puan sıralamasına konulmuştur. Maddelerin karşısında yer alan seçenekler ve puan

karşılıkları; 1= Hiç Katılmıyorum, 2= Az Katılıyorum, 3= Orta Düzeyde Katılıyorum, 4= Çok Katılıyorum ve 5= Tamamen Katılıyorum şeklinde düzenlenmiştir. Deneme ölçekten alınacak en düşük puan 44; en yüksek puan ise 220 olarak belirlenmiştir.

Hazırlanan deneme formu, Şubat 2009 tarihinde Malatya Merkez Yeşiltepe Ahmet Parlak İlköğretim Okulu'nda (182 öğrenci) ve Yaşar Öncan İlköğretim Okulu'nda (52 öğrenci) olmak üzere toplam 234 öğrenciye uygulanmıştır. Kendilerine kompozisyon yazdırılan öğrencilere uygulanmamıştır. Formların tamamı değerlendirme kapsamına alınmıştır. Deneme ölçeği formu cevapları bilgisayar ortamına aktarılmış ve olumsuz ifadelerin tersten puan değerleri (1=5, 2=4, 3=3, 4=2, 5=1) olarak girilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak ve ölçekte yer alan maddelerin faktör yüklerinin belirlenerek işlevsel bir boyutlandırmanın elde edilmesi amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin benzer davranışları ne ölçüde örneklediğini belirleme, alınan puanlar ile ölçeğin toplam puanı arasındaki ilişki (madde- test korelasyonu) hesaplanarak yapılmıştır.

Ön Deneme Sonucunda Madde Seçimi

Beş dereceli Likert tipi "Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma Bilinci ile İlgili Tutum Ölçeği" deneme formunda kullanılan 44 maddeden hangilerinin işlediğini belirlemek için, madde toplam test korelasyonuna bakılmıştır. Bunun sonucunda nihai ölçekte kullanılacak 21 madde tespit edilmiştir

Tablo 1. Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma Bilinci ile İlgili Tutum Ölçeği Deneme Formundan Sonra Belirlenen Nihai Soruların Madde Toplam Test Korelasyonları ve Anlamlılık Düzeyleri

1. Faktörü Oluşturan Maddeler		2. Faktörü Oluşturan Maddeler		3. Faktörü Oluşturan Maddeler		4. Faktörü Oluşturan Maddeler	
	r		r		r		r
36	.718	16	.717	24	.761	44	.696
30	.683	21	.692	41	.703	18	.678
29	.678	22	.763	19	.657	38	.722
27	.681	20	.764	10	.659	34	.657
32	.685	23	.716	28	.567		
40	.622	15	.622				

Oluşturulan ölçeğin tümü için madde toplam test korelasyonu Cronbach's Alpha değeri .78 olarak belirlenmiştir.(p>.60)

Ölçeğin Güvenirliği

Likert tipi bir tutum ölçeğinde güvenirlilik düzeyini saptamak için iç tutarlılığın bir ölçütü olan, “Cronbach Alpha” katsayısının kullanılması uygun olmaktadır. Deneme ölçeğinden sonra oluşturulan ölçekte kullanılacak 21 madde üzerindeki Cronbach Alpha katsayısı 4 faktör olarak ayrı ayrı ele alınmıştır. Maddeler seçildikten sonra, I. faktörün Cronbach Alpha katsayısı .76, II. faktörün .80, III. faktörün .69 ve IV. faktörünki .62 olarak belirlenmiştir. (değerin güvenirlilik açısından $p > .60$ olması gerekmektedir) Bu sonuç; ölçeğin güvenilir ölçme yaptığını göstermektedir.

Ölçeğin Geçerliliği

Ölçeğin kapsam geçerliğini sağladığı madde toplam test korelasyonunun yüksekliğinden görülmektedir. Ayrıca, ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla da faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi yapılmadan önce verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) ve Bartlett testiyle test edilmiştir. Değerlendirmeye alınan 234 adet 44 maddelik deneme ölçeği formu için KMO değeri .80, Bartlett testi sonucu .000 ($p < .005$) olarak bulunmuştur. Veriler üzerinde faktör analizi yapılabilmesi için en az KMO değeri .60 olarak önerilmektedir. Bu durumda gözlenen .80’lik KMO değeri önerilen KMO değerinden yüksektir. Ölçeğin deneme formu verilerinin faktör analizi yapmaya uygun olduğu görülmektedir. Yapılan temel bileşenler analizi sonucunda ölçek maddelerinin on üç faktörde toplandığı görülmüştür. Yapılan ilk analiz sonrasında faktör yükü düşük olan bazı maddeler (11, 33, 35, 9, 5, 12, 3, 7, 42, 39) çıkarıldıktan sonra Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) .83 olarak görülmüş ve dokuz faktör şekline dönüşmüştür. Yapılan ikinci analizde faktör yükleri düşük olan maddeler (26, 8, 4, 31, 1, 25, 2, 17, 6, 43, 13, 37) ölçekten çıkarıldıktan sonra Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) .81 olarak görülmüş olup, üçüncü analizde ise faktör yükü düşük olan tek madde (14) çıkarıldıktan sonra Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) .81 olarak kalmıştır. Çıkarılan maddeler sonrasında faktör yükleri .77 ile .48 arasında değişen 21 maddeden ve dört faktörden oluşan ölçek belirlenmiştir. Ölçekte yer alan yirmi bir maddeden on ikisi olumsuz yargı içermektedir. Ölçekte I. faktörde faktör yükü değerleri .73 ile .62 arasında değişmekte ve toplam varyansın yüzde 23,07’sini, II. faktörde faktör yükü değerleri .72 ile .48 arasında değişmekte ve toplam varyansın yüzde 12,60’ını, III. faktörde faktör yükü .77 ile .49 arasında değişmekte ve toplam varyansın yüzde 8,4’ünü ve IV. faktörde ise faktör yükü .68 ile .59 arasında değişmekte ve toplam varyansın yüzde 7,02’sini açıkladığı görülmektedir. Toplam varyans 5,125’dir. ($p > .30$) Faktör gruplarına ilişkin maddeler ve bu maddelerin faktör yükleri aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Faktör Analizi Sonuçlarına Göre Faktör Grupları ve Bu Gruplarda Yer Alan Maddelerin Faktör Yükleri

1. Faktörü Oluşturan Maddeler	Faktör Yükleri	2. Faktörü Oluşturan Maddeler	Faktör Yükleri	3. Faktörü Oluşturan Maddeler	Faktör Yükleri	4. Faktörü Oluşturan Maddeler	Faktör Yükleri
36	.732	16	.729	24	.773	44	.686
30	.675	21	.727	41	.742	18	.683
29	.654	22	.717	19	.658	38	.648
27	.645	20	.712	10	.642	34	.591
32	.644	23	.544	28	.497		
40	.625	15	.485				

Tabloda ölçeği oluşturan maddelerin faktörlere katkı derecelerine göre sıralanması izlenmektedir. IV faktör en az madde sayısına (dört), I. ve II. faktör ise en çok madde sayısına (on iki) sahipken, III. faktör ise en yüksek faktör yüklü maddeye sahiptir.

Ölçek Puanlarının Değerlendirilmesi

21 maddeden oluşan; "Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma Bilincine İlişkin Tutum Ölçeği"nden alınabilecek en yüksek puan 105, en düşük puan ise 21'dir. Bu hali ile ölçekten alınan toplam puanlar madde sayısına bölünerek, kişilerin elde ettikleri ortalama puanlarına göre, öğrencilerin Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma Bilinci ile İlgili Tutumları hakkında bir yargıya varılabilir. Bu durumda; 3'ün altında ortalama puana sahip kişiler olumsuz, 3'ün üstünde ortalama puana sahip kişiler olumlu tutuma sahip olarak değerlendirilebilir.

SONUÇ

Genelde eğitimsel sisteminin özelde ise program geliştirmenin üç önemli ayağı bulunmaktadır. Bunlardan birincisi hedeflerin/amaçların saptanması ve öğrenciye kazandırılacak istendik davranışlara dönüştürülmesi; ikincisi öğrenme yaşantıları ve eğitim durumlarının tasarlanması yani nelerin, nasıl öğretileceğinin tespiti ve üçüncüsü de programın ve uygulamanın önceden belirlenen hedefleri ve davranışları öğrenciye ne derece kazandırdığının ya da öğrenci davranışlarında istenilen değişimleri oluşturup oluşturmadığının yoklanması ve değerlendirilmesidir. Yapılacak olan değerlendirmeler uygulanan yöntemin yararları hakkında fikir vermektedir. Öğrencilerin bilişsel alanındaki başarılarını ölçmek için başarı/erişi testi; tutum ve davranışlarını ölçmede de tutum ölçeği kullanılmaktadır. Sağlıklı sonuç alınabilmesi için hazırlanacak olan ölçme aracının güvenilirliği ve geçerliliğinin yüksek olması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada kültür varlıklarının tanınması ve sahip çıkma bilincinin oluşması için hazırlanan başarı testi ve tutum ölçeği öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal ya da davranışsal değişimleri hakkında bilgi vermektedir. Burada elde edilen sonuçlar, konu ile ilgili olarak yapılacak olan çalışmalara kaynak edebilecek durumdadır. Çünkü yapılan çalışmada kullanılan başarı testi ve tutum ölçeğinin özellikleri, ölçeklerin geçerli ve güvenilir bir yapıda olduğunu göstermektedir. Kültür varlıkları ile ilgili olarak yapılacak olan programlarda ve uygulanacak yöntemlerde yararlı olacak niteliktedir.

KAYNAKÇA

- Başaran, İ. E.(2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Siyasal Basın Yayın Dağıtım.
- Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*. (1. Basım). Özsoy, V. (Editör). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö., E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegema Akademi.
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, kultur@gov.tr, (12. 012. 2009)
- Özel, S. (1998). *Uluslararası Alanda Kültür Varlıklarının Korunması*. İstanbul : Alkım Yayınları.
- Öztürk, M. (2007). *Öğretim Planlama- Uygulama ve Değerlendirme*. 2.Baskı, Ankara: Bizim Büro Basımevi,
- Turhan, M. (2002). *Kültür Değişmeleri-Sosyal Psikoloji Bakımından Bir Tetkik*. (4. Baskı), İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Sönmez, V.(2007). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. (13. Baskı), Anı Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı: 45, 2006, 109-127.

EK 1.

BAŞARI TESTİ

1. Aşağıdaki A sütununda, sanatın türleri, B sütununda ise sanatın alt bölümleri verilmiştir. Hangi alt bölümün hangi sanat türünün içerisinde yer aldığını bulup başındaki harfi ilgili sanat türlerinin başındaki boşluğa yazınız.

A. SANATIN TÜRLERİ

- () Dil Sanatları
 () Ses Sanatları
 () Dramatik Sanatları

B. SANATIN ALT BÖLÜMLERİ

- F Yağlıboya
 A Mimari
 B Tiyatro
 C Müzik
 D Roman
 E Heykel

2. Anadolu'nun zengin bir kültürel mirasa sahip olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Coğrafi konumunun farklılığı
 B) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
 C) Önemli birçok farklı medeniyete ev sahipliği yapması
 D) İpek yolu üzerinde yer alması

3. Bir bölgenin kültürel yapısı hakkında araştırma yapmayı planlayan bir ekip, sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek için, aşağıdakilerden hangi yaklaşımı detaylı bir şekilde incelemesi gerekmektedir?

- A) Çevrede yer alan fabrikaları
 B) Çevrenin ulaşım ağını
 C) Çevredeki kültür varlıklarını ve müzeleri
 D) Çevrenin tahlil ürünlerini

4. Anadolu'da hüküm sürmüş uygarlıklar açısından tarihsel (kronolojik) olarak bir sıralama yapıldığında, boş bırakılan yere aşağıdaki uygarlıklardan hangisinin gelmesi gerekmektedir?

Roma İmparatorluğu,....., Selçuklu Devleti, Osmanlı Devleti

- A) Memlûkîler B) Urartular C) Bizanslılar D) Lidyalılar

5. Sanat ile zanaat nesnelerini birbirinden ayıran en önemli noktalardan bir tanesi sanat nesnesinin özgünlüğüne karşın, zanaat nesnesinde benzer biçimlerin tekrarı önemli rol oynar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sanatsal bir içerik taşır?

- A) Kuyumculuk B) Edebiyat C) Marangozluk D) Bakırcılık

6. I. Yerleşik hayata geçmişlerdir.

II. Şehirler inşa etmişlerdir.

III. Avcı ve toplayıcı olarak yaşamışlardır.

IV. Dokuma ürünleri üretmeye başlamışlardır.

Yukarıdaki uygarlıklarla ilgili olguların tarihsel (kronolojik) sıralanışı, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I, IV, III, II B) III, I, II, IV C) III, II, I, IV D) II, III, IV, I

7. İlk uygarlıklara ait eserlerin yok olmasındaki en önemli üç etken aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Savaşlar, Eğitimsizlik, Sanayileşme B) Ekonomi, Nüfus Artışı, Irkçılık
C) Nüfus Artışı, İklim, Ekonomi D) Terör, Coğrafi Yapı, Irkçılık

8. Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'da yaşamış olan uygarlıklardan birisi değildir?

- A) Selçuklular B) Frigler C) Romalılar D) Hintliler

9. Aşağıdakilerden hangisi müze kavramının doğru tanımıdır?

- A) Sanatsal, kültürel, tarihsel ya da bilimsel ürünlerin sergilendiği mekanlardır.
B) Eski insanların barındıkları alanlardır.
C) Her türlü eserleri depolayan mekanlardır.
D) Bayındırlık işleriyle ilgilenen kurumlardır.

10. Kültürel varlıklar açısından zenginlikleri ve güzellikleri olan bir bölgeye, bir grup insan yerleşiyor. Zamanla bölge, önemli bir ticaret merkezi oluyor. Bunların sonucunda bölgede büyük bir sanayileşme yaşanıyor. Yeni binalar ve iş merkezleri inşa edilirken eski dönemlere ait birçok bina yıkılıyor.

Yukarıdaki durum devam ettiğinde bölgede yaşanacak olası kayıpların hangi alanda olabileceği söylenebilir?

- A) Kültür B) Eğitim C) Ticaret D) Yiyecek

11. Öğretmen, sınıfa müzelerin görevlerinin neler olduğunu sorar. Öğrenciler söz alarak müzenin görevlerinin neler olduğunu söylerler. Öğretmen, bir öğrencinin cevabının doğru olmadığını belirtir. Bu öğrenci nasıl bir cevap vermiş olabilir?

- A) Eserleri sergiler. B) Eserleri korur.
C) Eserleri arşivler. D) Eserleri satıp para kazanır.

12. Görsel sanatlar dersi öğretmeni, öğrencileriyle birlikte Arkeoloji Müzesi'ne bir gezi düzenler. Bu gezide, öğrenciler aşağıdaki nesnelerin hangisiyle müzede karşılaşmazlar?

- A) Tabletler B) Seramik kaplar
C) Eski televizyonlar D) Takılar

13. Yurt dışından gelen bir arkadaşına ulusal kültürümüze ait değerleri tanıtmak isteyen birisi, aşağıda yer alan alanların hangisini kapsam dışında tutmalıdır?

- A) Gösteri Sanatları B) Tören ve Şölenler
C) El Sanatları D) Beyaz Eşya Satıcılarını

14. I.Öğrenci: İlk uygarlıkların kullandıkları yazılarla ilgili araştırma yapmam gerekiyor

II. Öğrenci: Nereden bilgi toplamayı düşünüyorsun?

I. Öğrenci:

II. Öğrenci: Emin misin?

I.Öğrenci:

Yukarıdaki konuşmada, boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri gelir?

- A) Adliyeden- Sanırım B) Belediyeden-Elbette
C) Müzeden- Elbette D) Milli Eğitimden- Evet

15. Aşağıdaki tanımlamalardan hangisi "Tarihi Eser" i en iyi tanımlayan ifadedir?

- A) Günümüzden önceki dönemlere ait bütün eserler
B) Kanunlarla tespit edilen, eski dönemlerde yaşamış olan uygarlıklara-kültürlere ait eserlerdir.
C) Ne zaman yapıldığı belli olmayan eserler
D) Eski dönemlerde sadece sanat eseri olarak yapılmış olan eserlerdir.

16. Aşağıdaki tanımlardan hangisi "Sanat Eseri"ni en iyi biçimde ifade eder ?

- A) İnsanların, duygu ve düşüncelerini herhangi bir yol ile başkalarına aktaran nesnelere.
B) İnsanların, günlük yaşamda kullanmak için inşa ettikleri nesnelere.
C) Sadece, kar amacıyla üretilen ürünlerdir.
D) Usta-çırak ilişkisiyle üretilen bütün nesnelere.

17. Kentte, tarihsel ve kültürel mirasa ait eserlerin tespiti için bir komisyonun oluşturulması gerekmektedir. Oluşturulacak olan bu komisyon, kent çevresinde çıkarılan ya da bulunan eserlerin tarihsel bir nitelik taşıyıp taşımadığı konusunda karar verecektir.

Komisyonun, bir eserin tarihsel ve kültürel yapıya sahip olup olmadığı kararını verebilmesi için, aşağıdakilerin hangisi hakkında bilgi sahibi olmasına gerek yoktur?

- A) Bölgenin tarihsel geçmişi hakkında bilgi
B) Eski uygarlıklara ait bilgi
C) Kültür ve kültürel nitelikler hakkında bilgi
D) Sağlık kuruluşları hakkında bilgi

18. Sanat eseri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sanat eseri, özgündür.
B) Sanat eseri, insanlarda huzursuzluk yaratır.
C) Sanat eseri, renk, ses, yazı ve birçok dili kullanır.
D) Sanat eseri, duygu aktarımı sağlar.

19. Hangisi tarihi esere ait bir özellik değildir?

- A) İnsan elinden çıkmış olması
B) Kültürel bir nitelik taşıması
C) Sadece savaşlarda kullanılmak için yapılması
D) Kazılar sonrasında ortaya çıkarılması

20. Tarihi eserler açısından hangisi söylenemez?

- A) Tarih hakkında bizlere bilgi verir.
 B) Eski uygarlıkları bizlere tanıtır.
 C) Bugünü anlamamıza ve geleceği yorumlamamıza yardımcı olur.
 D) Sadece insanların yapmış olduğu sanat eserleridir.

21. Bir bölgede bulunan ya da kazılar sonrasında ortaya çıkarılan tarihi eserler, o bölgede daha önce yaşamış olan uygarlıklardan kalan eserlerdir.

Bu düşünceden hareketle, Türkiye topraklarında hangi uygarlığa ait eser bulunmaz?

- A) İnkalar
 B) Urartular
 C) Persler
 D) Selçuklular

22. Ayasofya Müzesi, İshak Paşa Sarayı, ardından Taç Mahal ve en sonunda da Dolmabahçe Sarayı'na gezi planlanmıştır?

Bu gezi planında hangi eseri görmek için yurt dışına çıkmak gereklidir?

- A) Ayasofya
 B) Taç Mahal
 C) Dolmabahçe Sarayı
 D) İshak Paşa Sarayı

23. Yazı, ilk defa hangi uygarlık tarafından ne zaman kullanılmıştır?

- A) Sümerler- MÖ 3000
 B) Mısırlılar- MÖ 2000
 C) Hititler – MÖ 1500
 D) Çinliler- MÖ 1000

24. Tarihsel değere sahip eserlerimizin gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için aşağıdaki etkinliklerden hangisine daha fazla önem verilmelidir?

- A) Tarihi eser kaçakçılığının önlenmesi
 B) Tarihi eserlerin satılması
 C) Tarihi eserlerin kiralanması
 D) Tarihi eserlerin boyanması

25. I. Eğitim ve öğretim kurumlarında konu ile ilgili faaliyetlerin artırılması

II. Basında konuya yeteri kadar yer verilmesi

III. Yerel yönetimlerin, bölgelerindeki kültürel mirasa ait eserler hakkında duyarlı olması

IV. Kültürel mirasa ait eserlerin üzerlerinin kapatılması

Kültürel mirasa ait eserlerin tanınması ve koruma bilincinin oluşması açısından, yukarıdaki yaklaşımların hangileri önem taşımaktadır?

- A) III, II ve IV
 B) I, III ve IV
 C) I, II ve III
 D) IV, II ve III

26. Hangisi görsel sanat tekniklerinden birisi değildir?

- A) Suluboya
B) Seramik
C) Roman
D) Yağlıboya

27. I. Geç Hitit İmparatorluğu

- II. Bizanslar
III. Persler
IV. Lidyalılar

Yukarıda Anadolu'da yaşamış bazı uygarlıklar bulunmaktadır. **Bu uygarlıkların tarihsellik (kronoloji) sıralanması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?**

- A) I, II, III, IV
B) I, IV, III, II
C) II, I, III, IV
D) IV, III, I, II

28. Aşağıda yer alan eserlerden hangisi ilk çağ uygarlıklarından günümüze kalan bir nesne değildir?

- A) Seramik kap
B) Tunç mızrak
C) Küçük heykelcik
D) Radyo

29. Bir öğrenci, yaz tatilinde ailesiyle birlikte Sümela Manastırını görmek için Trabzon'a, Divriği Ulu Cami ve Darüşşifasını görmek için Sivas'a, Selimiye Camisi'ni görmek için Edirne'ye ve Pamukkale'yi (Hierapolis) görmek için ise Gümüşhane'ye gitmiştir.

Öğrenci ve ailesi, hangi eseri görmek için yanlış şehre gitmiştir?

- A) Sümela Manastırı
B) Divriği Ulu Cami
C) Selimiye Cami
D) Pamukkale(Hierapolis)

30. I. Beslenme (yemek pişirme, sofraya düzeni, bayram- düğün yemekleri)

- II. Geleneksel Giyim- Kuşam (bebek- çocuk giysisi, gelin giysisi, özel günlere has giysiler)
III. Halk Yazını (destanlar, efsaneler, masallar, atasözleri, ağıtlar, maniler)
IV. İletişim Teknolojisi (telefon, bilgisayar, internet)

Yukarıdakilerden hangileri ulusal kültürümüze ait değerleri (maddi ve manevi) içerisinde barındırır?

- A) I, II ve III
B) I, IV ve III
C) IV, I ve II
D) III, IV ve I

31. A kişisi, içerisinde müze bulunan bir şehir merkezinde inşaat temeli kazarken üzerinde çeşitli şekillerin bulunduğu üç tane küp bulur. Bulunan bu eserlerin nereye götürülmesi gerektiğini muhtara sorar.

Muhtar, kişiye eseri nereye götürülmesi gerektiğini söylemiştir?

- A) Emniyet Müdürlüğü
B) Müze
C) Jandarma
D) Okul İdarecileri

32. Hafta sonunu Malatya ve çevresindeki tarihi eserleri ziyaret etmeye ayıran ve çevrenin önemli eserlerini gezen bir kişi.

Bu gezi esnasında aşağıdaki yapılardan hangisini ziyaret etmiş olamaz?

- A) Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı B) Arslantepe Höyüğü
C) Somuncubaba Külliyesi D) Harput Kalesi

33. Valilik, ulusal kültürümüzün yaşatılması için bazı çalışmaların yapılması gerektiğine inanıyor. Özellikle, kültürel mirasa ait unsurların birçok yönden tahribata uğradığını ve bunun önüne geçilmesi gerektiğini savunuyor. Konuyla ilgili olarak bazı kurumlarla işbirliği yapılması gerektiği düşünülüyor.

Valilik aşağıdaki kurumların hangileriyle çalışma yapma gereği duyar?

- A) Eğitim-Öğretim Kurumları, Müzeler B) Bankalar, Çocuk Esirgeme Kurumu
C) Sağlık Kurumları, Yetiştirme Yurdu D) Huzurevi, Türk Hava Kurumu

34. I. Haz vermesi

II. Duygu ve düşüncelere hitap etmesi

III. Estetik değer taşıması

IV. Kazanç sağlaması

Yukarıdakilerden hangisi sanat eserinin özelliklerinden birisi değildir?

- A) I B) III C) IV D) II

35. Ulusal kültür, birden bire ortaya çıkan bir olgu değildir. Yüzyılların birikimiyle ve birçok farklı alt unsurlarla şekillenerek oluşur. Türk kültürü de aynı süreci yaşamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi şu anki kültürümüzün şekillenmesini belirleyen unsurlardan biri değildir?

- A) Anadolu'da yaşamış olan uygarlıklar
B) Anadolu'nun coğrafi yapısı ve iklimi
C) Orta Asya'dan getirilen kültürel değerler
D) Yedi coğrafi bölgeye ayrılması

36. Yazının, ilk uygarlıklar tarafından kullanılmasının, hangi alanda yaşanan gelişmelere katkısı **daha az olmuştur**?

- A) İletişim B) Savaşlar
C) Bilginin paylaşımı D) Ticaret

EK 2.

TUTUM ÖLÇEĞİ

1. Müzelerin, tarihi eserlerin korunmasında önemli bir yere sahip olduklarını düşünmüyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

2. Tarihi eserleri sevmem.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

3. Ulusal kültürümüze sahip çıkılması gerektiğine inanıyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

4. Tarihi eserlerimizin yok olmasının önemli olmadığı inancındayım.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

5. Yaşadığım çevrenin kültürel özelliklerini bilmemin yararlı olacağına inanmıyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

6. Başka bir şehre gittiğimde oradaki tarihi eserleri gezmek beni sıkır.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

7. Tarihi eserler topluları yaşadıkları çevreye bağlayarak vatan ve millet sevgisini aşılar.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

8. Çevremdeki tarihi eserlere birisinin zarar verdiğini gördüğümde hiçbir tepki göstermem.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

9. Çevremizdeki tarihi mekanları ve nesnelere tanımak hoşuma gider.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

10. Tarihi değere sahip eserlerin korunması gerektiğini düşünmüyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

11. Tarihi eserlerin, insanların duygu ve düşünce yapısının gelişmesinde rol oynadıklarını düşünüyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

12. İlk uygarlıklara ait yazılı tabletlerin bana bir şey vereceğine inanmıyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

13. Bir sanat eserinin, o dönemin kültürünü yansıtan unsurlardan birisi olduğunu düşünüyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

14. Kültür varlıkları, turizm yönüyle farklı bölge, yöre ve uluslara ait bireylerin birbirleriyle kaynaşmasına vesile olur.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

15. Geçmiş dönemlere ait bütün nesnelere, korunması gereken tarihi eserlerdir.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

16. İlk uygarlıklara ait tarihi eserlerle ilgilenmenin gereksiz olduğunu düşünüyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

17. Tarihi eserler, kişilerin geçmişiyle gurur duymasını sağlayarak, özgüvenlerini geliştirir.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

18. Çevremizdeki tarihi eserlerden herhangi birine zarar veren birisini gördüğümde umursamam.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

19. Görsel sanatlarda kullanılan resim teknikleri, duygu ve düşüncelerimizi yansıtmamıza imkan sunar.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

20. Tarihi eserlerin, geleceğin şekillenmesine katkı sağlayacağına inanmıyorum.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()

21. Kültür varlıkları, insanlığın ortak malı olduğu için, başka ülkelere götürülmesinin önemi yoktur.

Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
()	()	()	()	()